

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет економіки і менеджменту
Кафедра економіки та підприємництва
ім. професора І. М. Брюховецького

Робоча програма (силабус) освітнього компонента
Бізнес-економіка

Спеціальність	051 «Економіка»
Освітня програма	Економіка підприємства
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)

Розробник:

Щербак В. Г., д.е.н., професор, професор кафедри

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри економіки та підприємництва ім. професора І. М. Брюховецького	протокол від « ____ » _____ 202__ р. № ____
	Завідувач кафедри _____ (підпис) Олександр КОВБАСА

Погоджено:

Гарант освітньої програми _____

(підпис)

Світлана ТЕРЕЩЕНКО

Декан факультету,

де реалізується освітня програма _____

(підпис)

Світлана ЛУКАШ

Рецензія на робочу програму надана: _____

Світлана ТЕРЕЩЕНКО

Олександр КОВБАСА

Методист відділу якості освіти,

ліцензування та акредитації _____

(підпис)

(_____)

(ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: _____ 202__ р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Бізнес економіка			
2.	Факультет/кафедра	Економіки і менеджменту / Економіки та підприємництва ім. проф. І. М. Брюховецького			
3.	Статус ОК	Вибірковий			
4.	Програма/Спеціальність	Економіка підприємства/051 «Економіка»			
5.	Семестр та тривалість	3 семестр, 1-10 тиждень			
6.	Кількість кредитів ЄКТС	5			
7.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота (заняття)		Самостійна робота	
		Лекційні	Практичні /семінарські	Лабораторні	102/136
		24/8	24/6	-	
8.	Мова навчання	Українська			
9.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Щербак Валерія Геннадіївна, професор кафедри економіки та підприємництва ім. проф. І.М. Брюховецького			
9.1	Контактна інформація	099 968 71 35 valery.shcherbak@gmail.com			
10.	Загальний опис освітнього компонента	<p>«Бізнес економіка» - прикладна економічна дисципліна, яка дає можливість аналізувати і планувати виробничо-комерційну діяльність; обґрунтовувати рішення та оцінювати економічні ризики; розробляти корпоративні стратегії й управляти проектами; займатися власним бізнесом. Курс розроблено таким чином, щоб його учасники змогли сформувати глибоке розуміння фундаментальних теоретичних засад економічної поведінки індивідів та фірм на основі плюралістичного підходу, з урахуванням досягнень як неокласичної теорії, так і інших сучасних шкіл економічної думки.</p> <p>Вивчення навчальної дисципліни «Бізнес економіка» завершується підсумковим контролем у формі заліку.</p>			
11.	Мета освітнього компонента	Мета навчальної дисципліни – полягає у формуванні системи професійних компетентностей щодо використання основ прикладної економіки, методів організації ефективної діяльності для вирішення конкретних економічних завдань функціонування підприємства як первинної ланки економічної системи незалежно від виду діяльності, форм власності та розмірів.			
12.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	<p>1. Освітній компонент базується на дисциплінах з циклу бакалаврської підготовки (економічна теорія, системи технологій, статистика, менеджмент, маркетинг, гроші і кредит).</p> <p>2. Освітній компонент є основою для підготовки кваліфікаційної роботи магістра</p>			
13.	Політика академічної доброчесності	Дотримання засад політики академічної доброчесності реалізується на засадах положень «Кодексу академічної доброчесності Сумського НАУ» від 28.10.2024 р. № 453/од			
14.	Ключові слова	Бізнес-економіка, економіка підприємства, підприємництво, управління бізнесом, фінанси підприємства, фінансування, інвестування, оподаткування, податки, ризики в бізнесі, економічні ризики, управлінські рішення, власність, виробничі фактори, основні фонди, оборотні кошти, прибуток, рентабельність, інформаційні технології в бізнесі, стратегії розвитку, ефективність діяльності.			
15.	Посилання на курс на платформі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=5080			

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення дисципліни «Методи наукових досліджень та підтримання принципів академічної доброчесності» студент очікувано буде здатен:	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК				Як оцінюється ДРН
	ПРН 2	ПРН 7	ПРН 10	ПРН 12	
ДРН1: здатність професійно вирішувати та аналізувати поставлені завдання щодо господарсько-фінансової діяльності суб'єктів підприємництва, оцінювати фінансово-майновий стан підприємства, можливості загрози банкрутства.	x				Тести множинного вибору, виконання есе, розв'язання задач
ДРН2: здатність обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропонувані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень у рамках організації бізнесу		x			Тести множинного вибору, виконання есе, розв'язання задач
ДРН3: здатність використовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення у соціально-економічних дослідженнях та в управлінні соціально-економічними системами.			x		Тести множинного вибору, виконання есе, розв'язання задач
ДРН4: здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики.	x			x	Тести множинного вибору, виконання есе, розв'язання задач

ПРН 2. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.

ПРН 7. Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропонувані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.

ПРН10. Застосовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення у соціально-економічних дослідженнях та в управлінні соціально-економічними системами.

ПРН12. Обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики.

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема	Розподіл в межах загального бюджету часу, заочна			Рекомендована література О – основна, Д - додаткова
	Аудиторна робота		Самостійна робота	
	Лк	Пз		
Тема 1. Вступ до бізнесу 1.Сутність та історичний розвиток понять «бізнес» та підприємництво. 2. Функції та умови підприємницького бізнесу 3.Організація бізнесу 4.Інституційне середовище підприємництва в Україні.	4/-	4/2	15/20	О (1-21) Д (22-28)
Тема 2. Інформаційні фактори в економіці бізнесі 1.Форми, рівні та функції інформації 2.Кількісне та якісне оцінювання інформації в економічних системах 3.Роль інформації в економіці та бізнесі 4. Особливості та зміст інформаційних товарів.	4/2	4/-	15/20	О (1-21) Д (22-28)
Тема 3.Бізнес і власність 1.Власність як основа бізнесу 2.Форми власності та бізнесу 3.Розвиток форм власності та бізнесу	4/2	4/-	15/20	О (1-21) Д (22-28)
Тема 4. Виробничі фактори в бізнесі 1.Економічна сутність та відтворення основних фондів 2.Склад і кругообіг оборотних коштів 3.Фінансові показники в бізнесі:прибуток та рентабельність 4.Трудові фактори. Продуктивність і оплата праці.	4/2	4/-	15/20	О (1-21) Д (22-28)
Тема 5. Фінансування підприємницької діяльності 1.Поняття і функції фінансів в бізнесі 2.Джерела фінансування підприємницької діяльності 3.Інші джерела фінансування в бізнесі:лізинг та факторинг 4.Інвестування підприємницької діяльності	4/2	4/-	15/20	О (1-21) Д (22-28)
Тема 6. Оподаткування бізнесу 1.Податки і збори: визначення, класифікація. функції 2.Податкова пільга, спеціальний податковий режим,платники, об'єкт і база оподаткування	4/-	4/2	15/20	О (1-21) Д (22-28)
Тема 7. Ризики в бізнесі 1. Економічна сутність ризику, особливості ризику в сучасних умовах господарювання. 2. Причини виникнення ризику. Класифікація ризиків. 3. Економічні ризики розвитку малого і великого бізнесу.	4/-	4/2	12/16	О (1-21) Д (22-28)

4. Методологічні та практичні засади оцінки зовнішніх ризиків господарської діяльності підприємств.				
5. Методичні підходи до оцінки внутрішніх ризиків господарської діяльності підприємства.				
6. Ризики глобалізації та їх вплив на діяльність малих і великих підприємств.				
7. Ризики цифровізації економіки та їх вплив на розвиток підприємництва.				
ВСЬОГО	24/8	24/6	102/136	150/150

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)
ДРН1: здатність професійно вирішувати та аналізувати поставлені завдання щодо господарсько-фінансової діяльності суб'єктів підприємництва, оцінювати фінансово-майновий стан підприємства, можливості загрози банкрутства.	Лекція, практичне заняття, дискусія	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка есе, розрахункових завдань,
ДРН2: здатність обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропонувані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень рамках організації бізнесу	Лекція, практичне заняття, дискусія	Опрацювання теоретичного матеріалу, виконання розрахункових завдань,
ДРН3: здатність використовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення у соціально-економічних дослідженнях та в управлінні соціально-економічними системами.	Лекція, практичне заняття,	Опрацювання теоретичного матеріалу, виконання розрахункових завдань,
ДРН4: здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики.	Лекція, практичне заняття, дискусія	Опрацювання теоретичного матеріалу, виконання розрахункових завдань,

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	ІРЗ (індивідуальне розрахункове завдання)	60/60%	Протягом семестру
2.	Тестування	40/40%	Протягом семестру

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
-----------	--------------	------------	-------	----------

Тестування	<18 балів	18-21	22-27	28-30
	<i>Вимоги щодо завдання не виконано</i>	<i>Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання</i>	<i>Виконано усі вимоги завдання</i>	<i>Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми</i>
ІРЗ	<18 балів	18-21	22-27	28-30
	<i>Завдання не виконано</i>	<i>Методика виконання вірна, але наявні суттєві помилки</i>	<i>Завдання виконано, але існують несуттєві помилки</i>	<i>Завдання повністю виконано. Помилки відсутні</i>

5.2. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Тестування в (Kahoot / Quizizz / Moodle)	По закінченню кожного модуля
2	Заповнення відомостей самооцінювання	По закінченню відповідної теми
3	Усний зворотний зв'язок від викладача під час виконання ІРЗ	Під час виконання ІРЗ

5.3. Шкала оцінювання (підсумкова) – загальноприйнята для Університету:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	відмінно
82-89	добре
75-81	
69-74	
60-68	
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1. Основні джерела:

6.1.1. Підручники/посібники

1. Господарський кодекс України № 436-IV. ВВР України, 2003, № 18, № 19-20, № 21-22, зі змінами (поточна редакція від 14.08.2021)
2. Закон України «Про підприємництво» зі змінами 2021 р. № 698-XII від 07.02. 1991 р. (поточна редакція від 29.01.2020)
3. Кодекс законів про працю № 322-08 (поточна редакція від 14.08.2021-1667.IX.)
4. Закон України «Про оплату праці» № 108/95-ВР (Визнання конституційними окремих положень від 15.07.2021 №710-21)
5. Закон України «Про ціни і ціноутворення» № 1560-XII (поточна редакція від 01.07.2021. 738-IX)
6. Закон України «Про інвестиційну діяльність» № 5007-VI (поточна редакція від 16.10.2020. 124-IX)
7. Про національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України 07.02.2013 № 73
8. Про положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання»: Наказ Міністерства фінансів України від 31 січня 2000 р. № 20 "
9. Про положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції»: Наказ Міністерства фінансів України від 26 квітня 2000 р. № 91
10. Про положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»: Наказ Міністерства фінансів України від 29 листопада 1999 р. № 290
11. Про положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Наказ Міністерства фінансів України від 31 грудня 1999 р. № 318
12. Про положення (стандарт) бухгалтерського обліку 29 «Фінансова звітність за сегментами»: Наказ Міністерства фінансів України від 19 травня 2005 р. № 412
13. Про положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи»: Наказ Міністерства фінансів України від 18 листопада 2005 р. № 790
14. Про положення (стандарт) бухгалтерського обліку 31 «Фінансові витрати»: Наказ Міністерства фінансів України від 28 квітня 2006 р. № 415
15. Про Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: Наказ Міністерства фінансів України від 27 квітня 2000 р. № 92
16. Про положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи»: Наказ Міністерства фінансів України від 18 жовтня 1999 р. № 242
17. Про положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: Наказ Міністерства фінансів України від 20 жовтня 1999 р. № 246
18. Про Примітки до річної фінансової звітності: Наказ Міністерства фінансів України від 29 листопада 2000 року № 302
19. Семернікова І.О., Мішкова-Кравченко Н.В. Економіка підприємства: Навчальний посібник (курс лекцій). Херсон. 2018. 31 с.
20. Сотник І.М., Таранюк Л.М. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність: підручник. Суми: ВТД «Університетська книга», 2018. 572 с
21. Мельников А.М. Основи організації бізнесу: навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 200 с.

6.2 Додаткові джерела:

22. Щербак В.Г. Бізнес економіка: конспект лекцій для студентів спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля», 051 «Економіка» ОС «Магістр» денної і заочної форм навчання. - Суми, 2025. - 132 с.
23. Shcherbak, V., Ganushchak-Yefimenko, L., Nifatova, O., Yatsenko, V. (2022). The impact of the COVID-19 pandemic on the intellectual labor market. *International Journal of Human Capital in Urban Management*, 7(1). doi:10.22034/IJHCUM.2022.01.02

24. Shcherbak, V.; Ganushchak-Yefimenko, L.; Nifatova, Shatska, Z.; Radionova, N.; Danko, Y.; Yatsenko, V. (2022). Using the Model of Benchmarking of Educational Services in a Socially Responsible Education-Innovation Cluster during the Covid-19 Pandemic. *International Journal of Instruction*, 15(2):951-966. <https://doi.org/10.29333/iji.2022.15252a>
25. Kolodiziev, O., Gukaliuk, A., Shcherbak, V., Riabovolyk, T., Androshchuk, I., Pas, Y. (2024). The Impact of Refugee Startups on Host Country Economies: Business Models and Economic Adaptation. *Economic Studies Journal*, 2: 175-201. <https://ideas.repec.org/a/bas/econst/y2024i2p175-201.html>
26. Shcherbak, V., Dorokhov, O., Ukrainski, Kadri, Kovbasa, O., Pietukhov, A., Dorokhova, L. (2025). Social responsibility of financial support for refugee and migrant startups in the Baltics. *Baltic Journal of Management* (Scopus Q2, WoS). <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.5077650>
27. Щербак, В., & Серік, С. (2024). Від ідеї до втілення: кроки у створенні стартапу в галузі деревообробки. *Bulletin of Sumy National Agrarian University*, 1(97): 3-8. <https://doi.org/10.32782/bsnau.2024.1.1>
28. Щербак В.Г., Арабулі С. (2021). Методологія та технологія хакатон-екосистеми залучення в інноваційно-підприємницьку діяльність викладачів та студентів університету. *Management*, 33(1): 105-114. <https://doi.org/10.30857/2415-3206.2021.1.10>

6.3. Програмне забезпечення:

22. Стандартні пакети прикладних програм MS Office (MS Excel, MS Word).

6.4. Інформаційні ресурси:

23. Офіційне видання державної фіскальної служби України журнал «Вісник»: www.visnuk.com.ua
24. Портал підприємців України: www.chp.com.ua
25. Путівник у світі бізнес-фінансів: <http://www.prostobiz.ua>
26. Франчайзинг в Україні: <http://franchise.ua>
27. 64 бізнес-ідеї 2017-2018 року: <http://lemarbet.com/ua/biznes-v-ukraine/64-biznes-idei-2016-goda/>
28. <http://biznesprost.com>